

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž-Us 52/15-4

REPUBLIKA HRVATSKA
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Senke Klarić-Baranović kao predsjednice vijeća te mr. sc. Marijana Svedrovića i Ileana Vinja kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Martine Slunjski kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. Z. T. H., zbog kaznenog djela iz čl. 348. st. 1. Kaznenog zakona, odlučujući o žalbi opt. Z. T. H. podnesenoj protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 15. prosinca 2014. godine, br.: K-US-50/14, u sjednici održanoj dana 22. siječnja 2015. godine i 23. travnja 2015. godine,

r i j e š i o j e

I. Prihvaća se žalba opt. Z. T. H., **preinačuje se** prvostupanjsko rješenje Županijskog suda u Zagrebu od 15. prosinca 2014. godine br.: K-US-50/14 te se žalba opt. Z. T. H. protiv rješenja tog suda od 24. studenoga 2014. godine br.: K-US-50/14 smatra *dopuštenom*.

II. Prihvaća se žalba opt. Z. T. H., **ukida se** rješenje Županijskog suda u Zagrebu od 24. studenoga 2014. godine br.: K-US-50/14 i predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Obrazloženje

Županijski sud u Zagrebu rješenjem od 15. prosinca 2014. godine, br.: K-US-50/14, na temelju čl. 472. st. 2. u vezi čl. 495. i čl. 464. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", br.: 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda, 143/12 i 56/13 – dalje u tekstu: ZKP/08) **odbacio je** žalbu opt. Z. T. H., podnesenu po njegovim braniteljima G. M., odvjetniku iz Z. i dr. sc. L. V., odvjetnici iz Z., kao *nedopuštenu*.

Protiv tog rješenja opt. Z. T. H., po braniteljima G. M. i dr. sc. L. V., podnio je žalbu, s prijedlogom da "Vrhovni sud Republike Hrvatske navode žalbe ocijeni osnovanima, prihvati žalbu protiv pobijanog rješenja, u smislu odredbe čl. 494. st. 3. ZKP/08, te pobijano rješenje preinači, u smislu žalbenih navoda, i odluči kako opt. Z. T. H. ima pravo na prijevod bitnog dijela sudske spisa, a podredno, da prihvati žalbu i ukine pobijano rješenje, te predmet uputi prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje".

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, podneskom od 14. siječnja 2015. godine, pod brojem: I Kž-Us-52/15 izvijestilo je Vrhovni sud Republike Hrvatske da je izvršilo uvid u spis Županijskog suda u Zagrebu, protiv opt. Z. T. H., a zbog kaznenog djela iz čl. 348. st. 1. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj: 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03 – odluka Ustavnog suda, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11 – dalje u tekstu: KZ/97).

Žalba je osnovana.

U odnosu na toč. I. izreke ove odluke

Rješenjem Županijskog suda u Zagrebu od 24. studenog 2014. godine, br.: K-US-50/14 **odbijen je** zahtjev branitelja opt. Z. T. H. da se prevedu s hrvatskog na mađarski jezik dokumentacija na kojoj se temelji potvrđena optužnica Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje u tekstu: USKOK), br.: K-US-145/11 od 31. ožujka 2014. godine – kao *preuranjen*.

U tom rješenju, Županijski sud u Zagrebu, dao je uputu o pravo na žalbu, u kojoj je utvrdio da protiv tog rješenja, na temelju odredbe čl. 491. st. 3. ZKP/08 *nije dopuštena posebna žalba*, a isto rješenje može se pobijati samo u žalbi na presudu (str. 3877. spisa).

Protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 24. studenog 2014. godine, br.: K-US-50/14, žalbu je podnio opt. Z. T. H., po braniteljima G. M. i dr. sc. L. V., odvjetnicima iz Z., *usprkos okolnosti što je Županijski sud u Zagrebu u tom rješenju dao uputu o pravo na žalbu na način da je utvrdio "da na temelju čl. 491. st. 3. ZKP/08 nije dopuštena posebna žalba, već se isto rješenje može pobijati samo u žalbi na presudu"* (str. 3877. spisa).

Opt. Z. T. H. podnio je žalbu, koju je prvostupanjski sud, u pobijanom rješenju, **odbacio** kao *nedopuštenu*.

Prvostupanjski sud svoju odluku o *nedopuštenosti* žalbe obrazložio je na slijedeći način: "Naime, rješenje kojim je odbijen zahtjev branitelja optuženika da se sa hrvatskog na mađarski jezik prevedu dokumentacija na kojoj se temelji potvrđena optužnica USKOK-a, donijeto je u fazi održavanja pripremnog ročišta pred predsjednikom vijeća. U smislu odredbe čl. 370. st. 1. ZKP/08 na pripremnim ročištima odgođavaju se primjenjuju odredbe koje se odnose na raspravu, osim ako zakonom nije drugačije propisano. U ovom konkretnom slučaju, rješenje kojim je odbijen zahtjev opt. Z. T. H. za prijevod dokumentacije s hrvatskog na mađarski jezik predstavlja tako vrstu odluke koja se u fazi pripremnog ročišta donosi radi pripremanja rasprave i kada se u toj fazi postupka odlučuje o dokaznim radnjama koje će biti provedene u fazi rasprave, tako da sve odluke koje u toj fazi postupka donosi predsjednik vijeća, u formi rješenja, predstavljaju odluke koje se odnose radi pripremanja rasprave. Kako odredba čl. 491. st. 3. ZKP/08 propisuje da se rješenja koja se donose radi pripremanja rasprave i presude mogu pobijati samo u žalbi na presudu, što drugim riječima znači da protiv navedenog rješenja nije dopuštena posebna žalba, to je u ovom konkretnom slučaju, žalba koju su branitelji podnijeli ovom sudu dana 11. prosinca 2014. godine protiv rješenja ovoga suda broj K-US-50/14 od 24. studenog 2014. godine je *nedopuštena*, pa je istu uz primjenu odgovarajućih zakonskih odredbi valjalo **odbaciti** kao *nedopuštenu*" (str. 3912. spisa).

U žalbi podnesenoj 11. prosinca 2014. godine (str. 3906.-3907. spisa) opt. Z. T. H., putem svojih branitelja istaknuo je da se prvostupanjski sud pogrešno pozvao na odredbu čl. 491. st. 3. ZKP/08 – jer je to odredba koja se odnosi *isključivo* na ona rješenja koja su vezana za pripremu rasprave i presude, dakle, odnosni se na **postupanje suda** u situaciji donošenja rješenja povodom pripremanja rasprave i presude, a ne i na odluke u kojima se odlučuje o podnesenim zahtjevima (prijedlozima) optuženika radi osiguranja ostvarivanja njegovog *prava na obranu*, kao sastavnice jamstva na *pravični postupak*.

U konkretnom slučaju, zahtjev opt. Z. T. H. podnesen je radi osiguranja *temeljnog prava*, jamstva na *pravično suđenje* (prava na efikasnu obranu), u smislu odredbe čl. 6. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje u tekstu: EKLJP), a ne radi se o rješenju koje se odnosi na pripremanje rasprave i presude u smislu *upravljanja postupkom* od strane suda (predsjednika vijeća).

Pri tome, Vrhovni sud Republike Hrvatske, vodio je računa i o odredbi čl. 3. toč. 5. Direktive 2010/64/EU Europskog parlamenta i vijeća od 20. listopada 2010. godine (Službeni list Europskog vijeća, br. I. 280/1 od 26. listopada 2010. godine – str. 217. – dalje u tekstu: Direktiva 2010/64/EU) prema kojoj "države članice osiguravaju da osumnjičenici ili optuženici...imaju pravo osporiti odluku kojom se određuje da nije potrebno prevesti neke dokumente ili njihove ulomke...a u situaciji ako je prevođenje omogućeno, da imaju mogućnost uložiti žalbu, ako njegova kakvoća nije dostatna da jamči pravičnost postupka".

Dakle, u procesnoj situaciji kada se prijedlozi stranaka, u tijeku pripreme za raspravu (pripremno ročište – čl. 370. ZKP/08) odnosi na ostvarenje *temeljnih prava* optuženika, žalba protiv rješenja u kome se takva prava odbijaju (ili ograničavaju) mora biti podložna preispitivanju, a to znači da žalba u takvim situacijama jeste *dopuštena*, suprotno zaključku prvostupanjskog suda. Naime, zakonsko ograničenje optuženikovog prava na obranu (pogotovo *efikasnu* obranu) ne može se opravdati interesima ekonomičnog i konsektivnog postupanja.

Osim toga, prema Preambuli Direktive 210/64/EU "...odredbe Direktive 210/64/EU treba tumačiti i provoditi u skladu s pravima koja odgovaraju pravima zajamčenim EKLJP" (toč. 33.)..."a razina zaštite ne bi nikada trebala biti niža od standarda predviđenih u EKLJP" (toč. 32.).

Kako prema odredbi čl. 5. toč. 5. Direktive 210/64/EU "...osumnjičenici ili optuženici...**imaju pravo uložiti žalbu** i zbog toga što *kakvoća* prijevoda nekih dokumenata ili njihovih ulomaka nije dostatna da jamči pravičnost postupka" – prema mišljenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao drugostupanjskog suda, *odbijanje* prevođenja bitnih dokumenata kojima se jamči pravičnost postupka, zahtijeva mogućnost preispitivanja takve odluke, a to znači, kao što je već ukazano u ovom rješenju, da je žalba protiv takve odluke dopuštena, a njena "nedopuštenost" ne može se primjenjivati kroz *ograničenja* suđenja *in absentia*.

U odnosu na toč. II. izreke ove odluke

Rješenjem Županijskog suda u Zagrebu, br.: K-US-50/14 od 24. studenog 2014. godine (str. 3875.-3877. spisa) **odbijen je** zahtjev branitelja opt. Z. T. H. da se prevedu s

hrvatskog na mađarski jezik dokumentacija na kojoj se temelji optužnica USKOK-a, br.: K-US-145/11 od 31. ožujka 2014. godine, kao *preuranjen*.

U obrazloženju toga rješenja istaknuto je da su branitelji opt. Z. T. H., G. M. i dr. sc. L. V., odvjetnici iz Z., na pripremnom ročištu, podnijeli zahtjev da se prevede sva dokumentacija na kojoj se temelji potvrđena optužnica sa hrvatskog na mađarski jezik, jer je opt. Z. T. H. mađarski državljanin i ne razumije jezik na koje se vodi kazneni postupak.

Dodatno, branitelji opt. Z. T. H. ističu da je prevođenje dokumentacije nužno kako bi opt. Z. T. H. bio upoznat sa sadržajem dokaza koji ga terete i kako bi svojim braniteljima – kao svojim pomoćnicima, mogao dati adekvatne instrukcije za zastupanje (obranu) u ovom kaznenom predmetu.

Svoj zahtjev branitelji opt. Z. T. H. temelje na odredbama čl. 8. st. 3. ZKP/08 i čl. 3. Direktive 2010/64/EU – koja je prenesena u pravni poredak Republike Hrvatske i kao takva se *neposredno primjenjuje*.

Prema zaključku prvostupanjskog suda, "zahtjev opt. Z. T. H. je *preuranjen*, odnosno, isti *nije osnovan*" (str. 3876., odl. 3. spisa).

Ako zanemarimo da "preuranjenost" zahtjeva i njegova "osnovanost" nisu procesno istovjetni pojmovi, prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja zaključuje: "Kako se, u ovom trenutku, opt. Z. T. H. **sudi u odsutnosti**, te isti nije dostupan pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, odnosno isti ne sudjeluje u ovom postupku kao okrivljenik na način da tijekom postupka aktivno i neposredno sudjeluje prilikom provođenja dokaznih radnji i izvođenja dokaza, *to se u odnosu na njega ne može primijeniti odredba čl. 8. ZKP/08, pa tako niti čl. 3. Direktive 2010/64/EU*" (str. 2., odl. 7. pobijanog rješenja).

Na kraju pobijanog rješenja, prvostupanjski sud ističe: "...ukoliko opt. Z. T. H. postane dostupan pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, i ako bude aktivno i neposredno sudjelovao u kaznenom postupku, te kao okrivljenik bio nazočan provođenju dokaznih radnji, čitanju isprava i druge dokumentacije, sukladno odredbi čl. 8. ZKP/08, omogućiti će mu se usmeno prevođenje radnji koje se provode u ovom postupku, odnosno prevođenje isprava i drugog pisanog dokaznog materijala koji su nužni za njegovu obranu na jezik i pismo koje on govori i razumije, a kako bi na taj način mogao u cijelosti ostvariti zakonska prava koja mu pripadaju u kaznenom postupku vezano za jezik na koje se postupak provodi" (str. 2.-3. pobijanog rješenja).

Protiv pobijanog rješenja žalbu je podnio opt. Z. T. H. (str. 3907.-3910. spisa) u kojoj ističe da je prvostupanjski sud, u pobijanom rješenju, zauzeo načelni stav "da se odredbe ZKP-a o pravu na upotrebu vlastitog jezika i prevođenje dokumentacije, primjenjuje *isključivo* na okrivljenika koji je neposredno prisutan u postupku, te da se odredbe ZKP-a o istom ne primjenjuju na procesnu situaciju suđenja *in absentia*, pa se odredbe čl. 8. ZKP/08 i čl. 3. Direktive 2010/64/EU ne mogu primijeniti na konkretan slučaj (str. 2., odl. 4. žalbe – str. 3907. spisa).

Naime, u žalbi se ističe, da bez obzira na okolnost što je prvostupanjski sud prethodno po čl. 402. st. 3. ZKP/08 donio rješenje o suđenju opt. Z. T. H. **u odsutnosti** (*in absentia*)

"niti jedna odredba Zakona o kaznenom postupku ne predviđa neku specifičnu proceduru...a koja procedura bi se trebala specifično primijeniti isključivo na postupak suđenja u odsutnosti. Jednako tako, niti jedna odredba Direktive 2010/64/EU ne predviđa razlike u okrivljenikom pravu na prevođenje u odnosu na suđenje *in presentia* ili *in absentia*. Ergo, odredba čl. 8. ZKP/08 kao i odredbe Direktive 2010/64/EU shodno se imaju primijeniti na procesnu situaciju u predmetnom slučaju" (str. 3., odl. 4. žalbe – str. 3908. spisa).

U žalbi se dalje ističe: "...pri tome posebno valja naglasiti kako nije od utjecaja činjenica da li se protiv optuženika vodi postupak u odsutnosti ili ne jer u obje procesne situacije optuženik ima pravo na učinkovitu obranu u kaznenom postupku. Nije moguće pretpostaviti da okrivljenik ima drugačija temeljna prava u odnosu na kazneni postupak koji se vodi u prisutnosti ili odsutnosti" (str. 4., odl. 3. žalbe – str. 3909. spisa).

Na kraju svoje žalbe, opt. Z. T. H. zaključuje: "Prvostupanjski sud pogrešno smatra da je zahtjev optuženika za prijevod *preuranjen*, a obzirom da fizički ne prisustvuje sudskom postupku. Sud smatra da optuženik jedino može ostvariti svoje pravo na prevođenje u situaciji kada je doista i fizički prisutan na suđenju te kada aktivno sudjeluje u postupku, jer će mu se tada omogućiti usmeno prevođenje radnji koje se provode u ovom postupku, odnosno prevođenje isprava i drugog pisanog dokaznog materijala koji su nužni za njegovu obranu. Sud takvim zaključivanjem miješa pravo okrivljenika na *tumačenje* iz čl. 2. Direktive 2010/64/EU sa pravom na *prijevod* bitnih dokumenata iz čl. 3. Direktive 2010/64/EU. Potpuno je logično da se okrivljeniku u kaznenom postupku moraju prethodno prevesti bitni dokumenti kako bi on uopće i mogao ostvariti efikasnu obranu" (str. 3910. spisa).

Prema mišljenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao drugostupanjskog suda, ključno je pitanje: *da li se u kaznenom postupku koji se vodi protiv optuženika in absentia optuženiku mogu ograničiti prava na efikasnu obranu izvan ograničenja koje suđenje u odsutnosti nameće samo po sebi?*

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, smatra da se takva ograničenja mogu primijeniti isključivo u skladu s odredbom čl. 8. ZKP/08, te u vezi vertikalnog značaja Direktive 2010/64/EU, koja je usklađena sa općim standardima temeljnih prava propisanim u Konvenciji.

Naime, u Preambuli Direktive 2010/64/EU (toč. 30.) izričito je propisano: "Zaštita pravičnosti postupka zahtijeva da se bitni dokumenti ili barem bitni ulomci takvih dokumenata prevedu osumnjičenicima ili optuženicima u skladu s ovom Direktivom. Neke dokumente, kao što su sve odluke o lišavanju slobode, optužnica ili optužni prijedlog, te sve presude, bi se uvijek trebalo smatrati bitnima, te bi ih zato trebalo prevesti. Nadležna državna tijela država članica po službenoj dužnosti ili na zahtjev osumnjičenika ili optuženika ili njihovih pravnih zastupnika odlučuju o tome koji su dokumenti bitni za zaštitu pravičnosti postupka da bi i njih također trebalo prevesti".

Istaknuti *pravni standard* detaljnije je propisan kroz tzv. *minimalna prava* iz čl. 3. Direktive 2010/64/EU:

"1. Države članice osiguravaju da se osumnjičenicima ili optuženicima koji ne razumiju i jezik predmetnog kaznenog postupka u razumnom roku osigura pisani prijevod

svih dokumenata bitnih za osiguranje ostvarivanja njihovih prava na obranu i jamstvo pravičnosti postupka.

2. U bitne elemente ubrajaju se sve odluke o lišavanju slobode, svaki optužni prijedlog ili optužnica, te sve presude.

3. Nadležna tijela u svakom pojedinačnom predmetu odlučuju je li bitan još neki dokumenat. Osumnjičenici ili optuženici ili njihovi pravni zastupnici mogu u tu svrhu podnositi obrazložene zahtjeve.

4. Ne moraju se prevoditi ulomci bitnih dokumenata koji su osumnjičenicima ili optuženicima nisu značajni za razumijevanje djela koja im se stavljaju na teret, i

5. Države članice osiguravaju da osumnjičenici ili optuženici, u skladu s postupcima predviđenim nacionalnim pravom, imaju pravo osporiti odluku kojom se utvrđuje da nije potrebno prevesti neke dokumente, a ako je prevođenje omogućeno, da imaju pravo uložiti žalbu zbog toga što kakvoća prijevoda nije dostatna da jamči pravičnost postupka".

Prema odredbi čl. 8. st. 1.-12. ZKP/08 izričito je propisano da okrivljenik ima pravo na pisano prevođenje dokumentacije, ili dijela dokumentacije, ako su ti dokumenti, ili njihovo bitni dio *bitni za pravo obrane* okrivljenika.

Pri utvrđivanju *opsega prava* na pisano prevođenje dokumentacije (ili dijela dokumentacije) treba razlikovati tzv. *bitne dokumente* (određene čl. 3. Direktive 2010/64/EU) koji se *obvezno* pisano prevode, od dokumenata kod kojih postoji *diskrecijska ocjena* tijela koji vodi postupak o potrebi pisanog prevođenja takvih dokumenata.

S obzirom na predmet i područje primjene, Direktivom 2010/64/EU (čl. 1.) određena su pravila o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenom postupku.

Evidentno je, prema sadržaju tzv. minimalnih prava (čl. 3. Direktive 2010/64/EU) da "...nadležna tijela, u svakom pojedinačnom predmetu, odlučuju je li pojedini dokumenat bitan za ostvarenje prava na obranu (efikasnu obranu) i jamstvo pravičnosti postupka..."

To naravno ne znači da su države članice (i njena sudbena tijela), u svakom konkretnom kaznenom predmetu, dužne osigurati prijevod *svih* dokumenata i *svih* dokumenata "na kojima se temelji optužnica" (kako to traže u svojim podnescima branitelji opt. Z. T. H.), ali isto tako, pravo okrivljenika kojem se sudi u kaznenom postupku na prijevod *bitnih* dokumenata, *ne može se isključiti* samo zbog okolnosti što se okrivljeniku *sudi u odsutnosti*.

Utvrđenje prvostupanjskog suda "...da se odredbe ZKP-a ne primjenjuju na procesnu situaciju suđenja *in absentia*, te da se čl. 8. ZKP/08 i čl. 3. Direktive 2010/64/EU ne mogu primjenjivati na konkretan slučaj..." (str. 3876, odl. 7. rješenja Županijskog suda u Zagrebu, br.: K-Us-50/14 od 24. studenog 2014. godine), nisu prihvatljiva za Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, jer prema mišljenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske niti odredba čl. 8. ZKP/08 a niti odredbe Direktive 2010/64/EU *ne isključuju* pravo

okrivljenika na prevođenje dokaza koji se provode u kaznenom postupku, pa i u situaciji kada se tom okrivljeniku sudi *in absentia*.

U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će ocijeniti sadržaj prijedloga opt. Z. T. H. (str. 3899-3901 Zapisnika od 8. prosinca 2014. godine), ocijeniti će da li koji od iznesenih prijedloga ulazi u kategoriju *bitnih* dokaza u vezi ostvarenja prava na efikasnu obranu opt. Z. T. H., te će tek nakon toga utvrditi da li je potrebno ili nije potrebno prevoditi pojedine dokumente (ili njihove dijelove) kako bi se osiguralo pravo okrivljenika na efikasnu obranu, pa i u okolnostima suđenja *in absentia*.

Zbog svega iznesenog, po čl. 494. st. 3. toč. 3. ZKP/08, odlučeno je kao u toč. I. i II. izreke.

Zagreb, 23. travnja 2015. godine

Zapisničarka:
Martina Slunjski, v.r.

Predsjednica vijeća:
Senka Klarić-Baranović, v.r.